కోర్టుకు రాని సాక్షులు

ఆశ్చర్యం!

జడ్జీగారికి చెప్పలేనంత ఆశ్చర్యంగా ఉంది.

"అది నా భార్య

అగ్ని సాక్షిగా పెళ్ళాడాను దాన్ని,

అది నా దగ్గరికి రావాలి.

నాతో ఉండాలి"

అంటాడు ఒక ఆసామి.

అదీ అతని కేసు.

అతనే వాది ఆ కేసులో.

నల్లగా, పల్చగా, పొడుగ్గా ఉన్నాడతను.

నల్లగా, పొడవుగా, పీచురేగిన జుట్టు అతనిది.

నల్లగా, సన్నగా, పొడవైన మీసాలు అతనివి.

నడివయసులో బలిష్ఠంగా ఉన్నాడతను.

పుట్టింది లగాయితు నేటి వరకూ నవ్వినట్టులేని ముఖం అతన్ది.

పైన వేసుకున్నది ఏ రంగో తెలియని షర్టు.

కాళ్ళమీద జోరాడుతున్నది మాసిన పైజామా.

"నేను వాణ్ణి పెళ్ళాడలేదు.

నేను వాడి పెళ్ళాన్ని కాను.

వాడెవడో నాకు తెలియదు.

నేను వాడి దగ్గరికి వెళ్ళనవసరం లేదు.

వెళ్ళను."

అంటుంది ఆమె.

అదీ ఆమె జవాబు.

ఆవిడే ప్రతివాది ఆ కేసులో.

తెల్లగా, లావుగా, పొట్టిగా ఉన్న దావిడ.

యవ్వనంతో, అందంతో పొగరెక్కిన ముఖం ఆమెది.

నల్లగా వంకులు తిరిగినది ఆమె జుట్టు.

కట్టుకున్నది తెల్లటి చీర.

వేసుకున్నది నల్లటి రవిక.

కొప్పులో పెట్టుకున్నది మందార పువ్వు.

వాది ప్రతివాదులిద్దరూ చెరో వైపూ నిల్చున్నారు.

అందరికీ ఎడంగా, హోలుకి ఒక చివరగా, రెండు గుమ్మాలకీ మధ్యగా, పిడకల కుప్ప ఎక్కిన ఇంటి అల్లుడిలా, ఎత్తుగా డయస్ ఎక్కి కుర్చీలో కూర్చున్నారే, వారే జడ్జీగారు.

"ఎందుకు పెళ్ళాడానా దీన్ని" అని వాపోతూ ఉంటారు జడ్జీగారు తన భార్య తలపుకి వచ్చినప్పుడల్లా. ఆవిడ ఎప్పుడూ తలపుకి వస్తూనే ఉంటుందాయనకి. "పెళ్లాడక పోతే ఎంత బావుండును; ఎంత హాయిగా ఉండేవాణ్ణి" అని విలపిస్తూ ఉంటాడాయన. పెళ్ళాం అనే పీడ ఎంత వేగిరం వెళ్తే అంత మంచిదనే నిశ్చితాభిప్రాయానికి ఆయన చాలా కాలం క్రితం వచ్చారు. వచ్చేట్టు చేసింది ఆయన భార్య. ఇప్పటికీ ఆ అభిప్రాయమే జడ్జీగారిది.

రానంటూన్న సైతాన్ని రాకపోతే వీల్లేదనే వాదిని చూసి మెంటల్ గా ముక్కుమీద వేలేసుకున్నారు జడ్జీగారు.

"రాను మొర్రో అంటూ ఉంటే దాన్ని రమ్మంటావేమిట్రా?" అని వాదిని అడిగాడు కూడాను.

"అగ్ని సాక్షిగా కట్టుకున్నది రాకేం చేస్తుందండి" అన్నాడు వాది.

"రాకపోతే పోతుంది. నీ కెందుకా బాధ?" అన్నారు జడ్జీగారు విసుక్కొని.

"నాక్కాకపోతే బాధ మరెవరికండి? అగ్ని సాక్షిగా నా చేత పుస్తె కట్టించుకున్న ముండా కూతురు రానని కూర్చుందాయెను. రాకపోతే ఏం పోయిందని తమరు సెలవిస్తున్నారాయెను. తమరెలానైనా సెలవిస్తారు. తమరి సొమ్మేం పోయిందండి...." అని కేకలు వేసే వాదిని -

"తగ్గవోయ్ తగ్గు. ఇదేం నీ ఇల్లనుకున్నావా, కోర్టనుకున్నావా? ఎవరితో మాట్లాడుతున్నావో తెలుసుకున్నావా?" అంటూ హెచ్చరించాడు బెంచి గుమాస్తా.

అంతవరకూ నవ్వుతూ హుషార్‌గా చూస్తూ కూర్చున్న వాది వకీలు అప్పుడు కొంచెం తెలివి తెచ్చుకుని "నువ్వు నోరు ముయ్యరా" అంటూ వాదిని కసిరేడు.

వరండాలో జవాను "సైలెన్స్, సైలెన్స్" అని అరిచాడు.

ఒక్క క్షణం ఆగాడు వాది. ఆగి తిరిగి ఆరంభించబోయాడేదో. కాని ఈ లోపున అందుకుంది ప్రతివాది,

"బాబూ తమ రాలకిస్తున్నారా, ముండాకూతురని ఎలా తిడుతున్నాడో? చచ్చినాడా, ఎవడ్రా నువ్వూ? యెవత్తెనా ముండన్నేస్తావూ? నాలికి పీకించేపోతే చూసుకోరా" అంటూ చాలా జోర్ చేసింది ప్రతివాది. ("చచ్చినాడా" వగైరా మాటలు కోర్టువార్ని అన్నవి కావు. వాది గురించి చెప్పినవి)

"ఆగవమ్మా ఆగు" అంటూ గాభరాపడి కేకవేశాడు బెంచి గుమాస్తా.

"మొగాడివైతే వాణ్ణి అదమాయించవయ్యా, ఆడదానిమీద కేకలేస్తున్నావు, వాడందర్నీ ముండల్ని చేసి తిడుతూ వుంటే అప్పుడు నీ నోరు ఏమయిపోయింది. చచ్చిందా ఏమిటి? చాల్చాలు, గొప్ప మొగాడివి" అని చీవాట్లు పెట్టింది బెంచి గుమాస్తాని ప్రతివాది.

వాది తిట్టిన తిట్టుగురించి జడ్జీగారు మాత్రం "ఆహా! ఎంత ముచ్చటగా తిట్టాడు!" అని మనసులో అనుకుని చాలా మురిసిపోయారు. ఒక్కసారి ముచ్చటకైనా తిట్టలేదు జడ్జీగారు తన భార్యని నేటివరకూ.

ఈ లోపున,

"ఇది చాలా ఘోరం. చాలా అన్యాయం. మిక్కిలి దౌర్జన్యం. కోర్టువారు ఇలా ఊరుకోవడం ఎంత మాత్రం భావ్యంకాదు. ఆడదాన్ని, ఇలా నలుగుర్లో, కోర్టులో జడ్జీగారి ముందు ఇలా తిట్టడమా! వాది దుర్మార్గాన్ని కోర్టువారు ఎంతమాత్రం సహించకూడదు. కోర్టువారు వాదిని..." అని హఠాత్తుగా లేచి ఏమేమో చెప్పి ఇంకా ఏదేదో చెప్పబోతూన్న ప్రతివాది వకీల్ని ప్రతివాది టక్కున ఆపేసి అతగాడి వైపు చురచురచూసి "ఎందుకయ్యా ఇంతసేపూ వాడలా తిడుతూ ఉంటే ముంగిలా కూర్చొని చూస్తున్నావు? ఇప్పుడా ఒచ్చింది తెలివి?" అని సంజాయిషీ అడిగి వకీల్ గారి తెలివి తేటలమీద కామెంట్ చేసింది.

అందుగురించి మిగతా లాయర్నెవరూ వూండ్ అవలేదు. మీదు మిక్కిలి హెచ్చుగా సంతోషించేరు. సహజ శత్రువుల్లో ఒకడైనట్టి వకీల్ని పార్టీలే చిన్నబుచ్చడం జడ్జీగారికి పరమాన్న ప్రాయమయింది. ప్లీడరు గుమాస్తాలూ, ప్రేక్షకులూ *Were having the time of their lives.*

మొత్తానికి ప్రతివాదీ, ఆమె వకీలూ తప్ప మిగతా అంతా సంతోషించేరు. సదరు

సందర్భంలో పైన జెప్పిన ప్రతివాది మిక్కిలి కిన్కవహించి "ఓ! ఏం నవ్వుతున్నారయ్యా అంతాసూ! మీ ఆడవాళ్ళనే అలా తిడితే ఇలానే నవ్వుతారు కాబోలు. నవ్వడం కాదు బాబూ, ఇక్కడెవడైనా మొగాడన్న వాడుంటే వాడికి చమ్డాలెగరకొట్టండి. అప్పుడు మీ మగతనానికి నేకూడా సంతోషించి, నవ్వుతాను" అని అందర్నీ మందలించి, ప్రోత్సహించి, ఛాలెంజి చేసింది.

వాదికి చమ్డాలెగరకొట్టి, ఆ విధంగా తమ మగతనం నిరూపించుకొందికి కోర్టు యావన్మందిలో ఏ ఒక్కడు కూడా సిద్ధపడలేదు. పైపెచ్చు ఆడమనిషినే కూకలేసేరు.

దాన్తో ఆవిడ రాగాలు మొదలు పెట్టింది.

ఆవిడ ఏడుపుకి కోర్టుహాలు దద్దరిల్లింది.

అందుమీదట జడ్జీగారు చాలా కంగారుపడ్డారు. ప్లీడర్లెవరూ కంగారుపడలేదు. కోర్టంతా కంగాళీగా తయారయినందుకు ప్లీడరుగుమాస్తాలు తెగసంతోషించేరు. అంతా కూడా గందరగోళంగా గోల్‌మాల్‌గా తయారయింది.

"Under these circumstances I pray for an adjournment" అన్నాడు ప్రతివాది వకీలు.

వీల్లేదన్నాడు వాది వకీలు.

వీలవుతుందన్నారు జడ్జీగారు.

ఆ నాటికి ఆ కేసు వాయిదాలు వేసేసి "అమ్మయ్యా" అనుకున్నారు జడ్జీగారు. పదేపదే వాయిదాలు పడితే కొంతమంది పార్టీలు ఖర్చులు భరించలేక రాజీ చేసుకుంటారని జడ్జీ గారికి తెలుసు. ఈ కేసులో ఆ విధంగా జరుగుతుందేమోనని ఆశించేరుకూడా. కాని పెళ్ళాంకోసం కోర్టుని పట్టుక్కూర్చున్న వాది మిక్కిలి మొండి ఘటం అవడంచేత కాబోలు "దీని అంతేదో చూసెయ్యా" అన్నట్టుగా కోర్టుని పట్టుకు ససేమిరా వదల్లేదు. పార్టీలు, ప్లీడర్లు, గుమాస్తాలు, సాక్షులు, మద్దతుదార్లు వగైరాలు, మొదలైనవారు, ఆదిగాగలవారు అంతా, యావన్మందీ కోర్టుకి వచ్చివచ్చి, ఇంటికి పోయిపోయి, తిరగ్గా తిరగ్గా ఆఖరికి, చివరికి, కొసాకి ఎలాగయితేనేం కేసు విచారణకి వచ్చింది.

వాదిగారు బోనెక్కేరు. ప్రమాణం చేసేరు. సాక్ష్యం చెప్పేరు.

వాది ఈ ప్రతివాదిని అగ్నిసాక్షిగా పెళ్ళాడేట్ట. పెళ్ళి యధావిధిగా, శాస్త్రోక్తంగా జరిగిందట. అప్పుడు చాలామంది వచ్చి, చూసి, సంతోషించేసి వెళ్ళిపోయారట. పెండ్లి కొమార్తెకి చాలా అలంకారాలు పెట్టేట్ట. కాని వాటి గురించి ఈ కేసులో తగవు చెయ్యడం లేదట. తానయి కాణీకట్నం పుచ్చుకోలేదట. ప్రతివాదీ తనూ కొన్నాళ్ళపాటు హాయిగా కాపురం చేశారట. కాపురం చేసేటప్పుడు ఫలానావారింట్లో అద్దెకుండేవారట. తరువాత అకారణంగా ప్రతివాది తనని విడిచి పెట్టి వెళ్ళిపోయిందట. ఆవిడ ఇప్పుడు తన దగ్గరికి వచ్చి తీరవలసిందేనట. అందుకేనట ఈ కేసు.

మొత్తంమీద సాక్ష్యం మాంచి కట్టుదిట్టంగా చెప్పేడు వాది. క్రాసులో వచ్చిన డొంకతిరుగుడు ప్రశ్నలకి టకాటకీమని ఠపీఠపీమని ధాటీగా, ముక్తసరిగా, దొరక్కుండా జవాబు లిచ్చేసి చాలామందిచేత "శాబాస్" అనిపించుకున్నాడు.

తరువాత వరసగా, పెళ్ళిచేయించాననే పౌరోహితుడూ, పెండ్లీ, కార్యం చూశామనే పెద్దమనుష్యులూ, వాది ప్రతివాదులు తన ఇంట్లో కాపురం చేసేవారని చెప్పే పెద్దమనిషీ వగైరా వారంతాకూడా సాక్ష్యం చెప్పేరు. వాళ్ళల్లో ఏ ఒక్కడూకూడా తొణకలేదు బెణకలేదు. తొట్రుపాటు పళ్ళేదు. నీళ్ళు నమల్నే లేదు.

వాదితరఫున సాక్ష్యం పూర్తయాక ప్రతివాది బోనెక్కి సాక్ష్యం చెప్పింది.

వాది తరఫున వచ్చిన సాక్షుల సాక్షిగాగాని, మరే దేవత దయ సాక్షిగాగాని తనకి ఈ వాదితోగాని మరెవరితోగాని పెళ్ళికాలేదట. ఆమెకి పెళ్ళి కానేలేదట. వాదిని తనెప్పుడూ ఎరగనే ఎరగదట. వాణ్ణి ఈ కేసులో తప్ప ఇంతకుముందెప్పుడూ చూడనే చూడలేదట. వాడితో తనెప్పుడూ కాపురం చెయ్యనేలేదట. తను ఫలానా ఫలానా షావుకారుగారి ఆడాలో ఉన్నదట.

తక్కిన డిఫెన్సు సాక్షులు చెప్పేదేమంటేః

వారు ప్రతివాదిని చిన్నప్పటి నుంచీ ఎరుగుదురు. ఆవిడకి ఎన్నడూ ఎవరితోనూ "పెండ్లి జరుగలేదు". పెళ్ళి కావల్సిన అవసరం ఆవిడకి లేదు. ఆవిడకి ఈడు వచ్చినప్పట్నుంచీ, అంటే సుమారు మూడు సంవత్సరాలనుంచీ, ఫలానా ఫలానా షావుకారు ఆవిణ్ణి ఉంచుకున్నారు. షావుకారు పోషణలో కులాసాగా కాలం గడుపుతూన్న ప్రతివాదికి, పూటకి టికాణా ఉన్నట్టు కనిపించని వాదిని పెళ్ళాడవలసిన అవసరం లేదు. ఆవిడ గర్భం దాల్చడం షావుకారుగారి "అనుభవం"లో ఉండగానే జరిగింది. ఇటీవల ఆమె ఒక కుమారునికూడా కన్నది. యీ రీతిగా నడిచింది ప్రతివాది తరపు సాక్ష్యం అయితే ఫలానా ఫలానా షావుకారు గారిని ప్రతివాది తరపున సాక్షిగా ఎందుకు రప్పించలేదు?

షావుకారు గారు "యూకే" వెళ్లేరట. అక్కణ్ణించి "యూయస్‌యే" వెళ్తారట. ఎప్పుడు వస్తారో తెలియదట. ఆయన్ని కమీషన్ మీద విచారణ చేయించడానికి కావలసినంత డబ్బు ప్రతివాది దగ్గర లేదట.

కోర్టువారు కేసుల్లో తీర్పులివ్వగలరు కాని పార్టీలకి డబ్బివ్వలేరే! పోనీ ఆ ముఖ్యమైన సాక్షి వచ్చేదాకా కోర్టు వారు ఆగకూడదా? అసందర్భం. ఎన్నాళ్లని ఆగడం. ఆగినా, అతగాడు యీ దేశం రాకనేపోతే?

అందుచేత ఫలానాఫలానా షావుకారుగారి కోసం కనిపెట్టు కూర్చోకుండా కోర్టువారు దావా విచారణ చేసేరు. సాక్ష్యం విన్నారు. ఆర్గ్యుమెంట్లు విన్నారు. తదుపరి

తీరుబడిగా తీర్పు చెప్పేరు. కోర్టువారు సుదీర్ఘంగా చెప్పిన తీర్పులో తెలుసుకోవల్సిన ముఖ్య విషయాలివి :-

"కేసు! ప్రతివాది తనభార్య అనిన్నీ, దావా తేదీకి నెలదినములముందు ఆమె తనని అకారణంగా విడిచిపెట్టి వెళ్ళి పోయినదనిన్నీ, ఆమె తనవద్దకు రావలసియున్నదనిన్నీ, అందుచేత ప్రతివాది తనభార్య అనే డిక్లరేషను నిమిత్తమున్ను, ఆమె తనవద్దకు వచ్చే నిమిత్తమున్ను వాది ఈ దావా తెచ్చి యున్నాడు.

తను వాదినిగాని మరెవ్వరినిగాని పెండ్లియాడలేదనిన్ని, తను నేటికిన్ని అవివాహితననిన్ని, వాది ఎవరో తనకు తెలియనే తెలియదనిన్ని, వాదివద్దకు తను వెళ్ళనవసరం లేదనిన్ని ప్రతివాది జవాబు చెప్పియున్నది.

సారాంశములు: వాది ప్రతివాదులకు వివాహం అయినదా? అయినచో వాదిని ప్రతివాది అకారణంగా విడిచి పెట్టినదా? ఏ పరిహారమునకు వాది అర్హుడై యున్నాడు?

సాక్ష్యం: వాది ప్రతివాదిని అగ్నిసాక్షిగా వివాహమాడినట్లు వాదిచెప్పడమేకాకుండా, చాలామంది ఆ విషయం గురించి చెప్పియున్నారు. వాది ప్రతివాదులు తన ఇంట్లో కాపురం చేసినట్టు ఒక పెద్దమనిషి మిక్కిలి నిక్కచ్చిగా చెప్పియున్నాడు. పెండ్లి కాలమందేకాక, గర్భాదానకాలమందు కూడా తానే పురోహితుణ్ణని చెప్పేడు రెండవసాక్షి.

ప్రతివాది తన సాక్ష్యంలో తాను అవివాహితనని చెప్పి యున్నది. ఆమె మిగతా సాక్షులుకూడా ఆ విధంగానే చెప్పియున్నారు. పెండ్లి జరిగినదని వాది చెప్పే తేదీనాటికి ప్రతి వాదిని ఎవరో ఉంచుకొన్నారని డిఫెన్సులో చెప్పియున్నారు. ఉంచుకున్న వారెవరో, సాక్షిగా ముందుకు రాలేదు. "పెండ్లి జరిగింది" అనే Positive fact గురించి వాదితరఫున గట్టిసాక్ష్యం వచ్చియున్నది. "పెండ్లి జరుగలేదు" అనే negative fact గురించి సరియైన సాక్ష్యంలేదు. ప్రతివాది ఏ రాత్రి ఏ గుళ్ళో పెళ్ళిచేసుకుందో, చేసుకోలేదో తెలుసుకునేందుకు ఆమెని ఆమె సాక్షులు ఇరవై నాలుగ్గంటలూ అంటిపెట్టుకుని తిరుగరు కదా! అదియునుగాక, లోకంలో ఇంతమంది స్త్రీలు ఉండగా వాది ఈ ప్రతివాదినే పెళ్ళిచేసుకున్నానని ఏల చెప్పవలెను?-నిజంగా పెళ్లాడితేనే తప్ప. అన్ని విషయములనూ పరిశీలించి చూచినట్లయితే వాది ప్రతివాదులకు శాస్త్రోక్తముగా వివాహము జరిగినట్లు ఈ కేసులో ఋజువయిందని కనిపిస్తూయున్నది. వాదిని విడిచి వచ్చుటకు తగినంత కారణం ప్రతివాది చూపియుండలేదు.

కాగా, వాది ప్రతివాదులకు వైవాహిక సంబంధము కలదనిన్ని, వాది ప్రతివాదిని శాస్త్రోక్తముగా వివాహమాడి నాడనిన్ని డిక్లేరు చేయించుతూ ప్రతివాది ఈ వెంటనే వాదితో తిరిగి కాపురం చేయుటకు వెళ్ళవలసియున్నదని డిక్రీ జారీ చేయబడెను.

పార్టీలు ఎవరి ఖర్చులు వారే భరించవలెను."

అదీ తీర్పు.

తీర్పు తెలుసుకున్న తర్వాత ప్రతివాది కోర్టువార్నీ, కోర్టునీ, వాదినీ, దేవుణ్ణీ, లోకాన్ని బండబూతులూ తిట్టింది.

కేసు అయిన తర్వాత ఫలానాఫలానా షావుకారుగార్కి వాది ఒకజాబు రాసేడు.

"..... ..... కేసు పూర్తయింది. దాన్ని నేను అగ్నిసాక్షిగా పెళ్ళాడినట్టూ, అది వచ్చి నాతో కాపరం చెయ్యాల్సినట్టూ తీర్పుచెప్పేరు. మన తడాఖాకి ఎవరాగ్గలరు చెప్పండి. ఇహ నా ముండ (!) వల్ల మీకే బాధా ఉండదు-అయితే ఇక నేను మీరు చెప్పినట్టుగా-"

వాది, అటుతరవాత ఎక్కడికి పోయాడో ఎవరికీ తెలీదు.

ప్రతివాది కేసు పర్యవసానంగురించి గోలుగోలుమని ఏడ్చింది.

ఆమెని ఉంచుకొని ఉన్నానని చెప్పడానికి ఫలానా ఫలానా షావుకారుగాని, తన సమక్షాన పెళ్ళి జరగలేదని చెప్పడానికి అగ్ని భగవానుడు గాని సాక్ష్యానికి రాలేదు. వస్తే ఎంత బావుణ్ణు? కాని ఒస్తారా, మనం అనుకోవడమే.

ఆంధ్రపత్రిక వీక్లీ, 11-6-1952